

Olatu erraldoiak

Sekuentzia honetan olatu erraldoien inguruko hiru ariketa proposatzen dizkizuegu:

Olatu handiez eta txikiez hitz egingo duzu.
Olatu erraldoien kamerari bati egindako elkarrizketa ikusi eta galderei erantzungo diezu.
Peio Lizarazu surflariari egindako elkarrizketaren galderak ordenatuko dituzu.

Mintzamena: olatuak eta surfa

Argazki hauek ikusita, binaka, azaldu elkarri zer ikusten duzuen bakoitzean. Gero, erantzun beheko galderei.

- Zer etorri zaizu gogora argazkiak ikustean? Miresmena, beldurra, inbidia, barrea...
- Inoiz beldurrik pasa duzu olatu batek harrapatuta? Azaldu zer sentitu zenuen.
- Uste duzu kirol bat praktikatzeke ona eta trebea izan behar duzula ezinbestean? Zergatik?

Jon Aspuru, olatu erraldoien kameraria

Aukeratu erantzun zuzena, olatu erraldoien inguruko bideoa ikusten duzun bitartean:

Normalean, nola du Jon Aspuruk olatu erraldoien berri?

- ☐ App berezi baten bidez
- ☐ Egunkarian irakurriz
- ☐ Natxo Gonzalezen bidez

Aste hartan esan zuten Hawaiitik Kaliforniaraino sartuko zela...

- ☐ egundoko borraska
- ☐ sekulako eguraldi euritsua
- ☐ zurrumbilo itzela

Halako olatu izugarriak...

- ☐ Belharran bakarrik gertatzen dira
- ☐ Kalifornian baino ez daude
- ☐ munduko bazter askotan sortzen dira

Jonen ustez, zelakoak ziren bertako herritarrak?

- ☐ Harroputz hutsak
- ☐ Berbatsuak
- ☐ Apartak

Peio Lizarazu eta Belharra olatua

Orain Peio Lizarazu surflariari egindako elkarrizketa irakurri eta galderak dagokien lekuan kokatuko dituzu.

1- _____

Ez dakit geneetan zer jartzen duen, edo talenturik ba ote dugun, baina aita oso kirolaria genuen. Errugbian ari izan zen txikitatik, pilotan ere bai, urpekaritza egitea biziki maite du oraindik, eta Hendaiako lehen surflarietarik zen. Baditugu bere argazki eta bideoak Bidasoan surfean ari zela. Bideoa 1968koa da eta harri bitxi bat balitz bezala gordetzen dut jadanik ez baita existitzen Bidasoako olatua.

2- _____

Bai, egia da. Ni mutil koxkorretan errugbia eta pilotarekin hasi nintzen. Surfean ere bai gero, tartean futbola ere probatu nuen, eta ez nintzen txarra baina hamalau urterekin Bordeleko Girondins zegoen anaia baten atzetik abiatzea ez zen erraza, eta azkenean errugbian eta surfean segitu nuen. Garai hartan esaten zen hazkuntzarako kirol gehiegi egitea ez zela ona, eta gure gurasoak kritikatuak izan ziren askotan eramaten gintuztelako kirola egitera. Zorionez, gurasoek ez zieten kasu gehiegi egin kirol gutxiago egin genezan esaten zigutenei, eta sakrifizio handia egin zuten gu leku guzietara eramateko.

3- _____

Zaila da hitzez azaltzen. Ni txikitatik erakarri izan naute olatu handiek, agian gutxitan gertatzen den fenomeno delako, bakana izate horrek ematen dio xarma. Kalitate handiko olatuak eta tamaina handikoak aurkitzea oso arraroa da, orduetan eta egunetan egoten gara zain, itsasoari begira horiek noiz etorriko. Baina beste aldetik erronka bat ere bada, arrisku bat hartzea, eta horrek erakartzen zaitu. Horrela badira olatu batzuk oroitzapenetan betiko iltzatuak gelditzen direnak, maitemintzen zaituztenak...

4- _____

Oroitzen naiz hamar urterekin Hendaiako hondartzan bi metroko, edo agian gehiagoko olatuetan inpresionaturik ibiltzen nintzela. Hala ere, benetako beldurra, non esaten duzun "nireak egin du...", inoiz ez dut sentitu. Eta beharrik, benetako beldurra pasatzen duzun egunetik aitzina bi aldiz pentsatzen hasten baitzara. Baina, badira momentuak halako hotzikara bat sentitzen duzunak, eta beharrik horri ere. Azken finean beldur gehiegi ez da ona, baina pixka bat bai, arriskuitsuak ez hartzen laguntzen dizulako.

5- _____

Surfa adizioa sortzen duen kirola da, berriro hasteko gogo sortzen dizuten sentsazioak eta esperientziak dira. Eta bestalde, olatu handi horiei dagokienez, hain aspalditik zaude horien zain, hainbeste itxaron dituzu, iristen direnean ezin duzula beste nonbait egon, ezin dituzu huts egin.

6-

Txikia nintzenean hasi zen, edo ni baino lehenago. Belharra arrantza gunek bat da, Itsasoko mapek beti kokatu izan dute oso gunek arriskutsu bezala, sagailo handiko egunetan sekulako olatuak sortzen baitziren. Ziburu eta Donibane Lohizuneko arrantzaleek ezagutzen dute leku hori. Badira izugarrizko istorioak Belharran marinelei gertatuak, heriotzak tarteko. Pixkanaka, amets egiten hasi nintzen olatu haiei begira. Errugbia utzita, Euskal Herrira itzuli eta olatu handietan trebatzen hasi nintzenean, egun batean olatu haiek hartu ahal izango nituela pentsatzen jarri nintzen. Max Larretxe izeneko lagun batekin moto akuatikoen laguntza bidezko surfaren teknika landu nuen. Mototik ateratzen den soka batek abiadura hartzen laguntzen dizu, eta behin olatuan sartzean soka askatu eta zu moldatzen zara olatuarekin. Bitarte horretan, bi urtez Sokoan bizi izan nintzen eta neure gelatik, leiho batetik itsasoa eta Belharrako olatuak aurpegiz aurpegi ikusten nituen. Begira egoten nintzen, eta egun batzuetan olatuak izugarriak ziren. Baina jendearentzat Hendaia olaturik gabeko hondartza da eta olatu handiez hitz egin eta Hendaia eta Donibane Lohizune aipatzea ez dira ongi uztartzen.

7-

Ez zuten serio hartzen. 2001eko egun batean, ni Kanarietara nindoan lanera baina banekien egun hartan sagailo handia egongo zela, eta Belharrarentzat egun ona izango zela. Orduan Max Larretxeri eta Hossegoreko lagun bati deitu, eta esan nien: "Lagunak, uste dut gaur Belharran olatu festa handia izango dela, eta hobe zenukete ikustera etorriko bazinete". Betiko erantzuna: "Zure olatu horrekin zenbat kontu...". Baina astun samarra izan nintzen, eta etorri egin ziren. Itsas ertzetik kilometroetara beren begiekin ikusi zituztenean Belharrako olatuak nola lehertzen ziren txundituak gelditu ziren. Hor abiatu zen beraz nire ametsa betetze bidean aurrera.

8-

2002ko azaroaren 10ean ausartu ginen. Ziburuko portuan uretan sartu ginenean bagenekizkien marinelei gertatuak, eta gu han gindoazen moto akuatikoa eta oholarekin leku beldurgarri hartara. Gainera egun hartan haize asko zebilen eta ez dakit uste genuen baino handiagoak ez ote ziren olatuak, baina begi aurrean ikustean are handiagoa dirudi denak. Lehen saio hura ikusgarria izan zen. Olatuak hartu eta berriz itsas ertzera, lurrera itzuli ginenean amets batean bezala geunden. Esperientzia handiko surflariak izan arren, inoiz ez genuen begien aurrean halako olaturik ikusi. Bagenekien zerbait handia egin berri genuela.

9-

Zortzi metrokoak-edo... Baina hori anekdota bat besterik ez da, ez zait gustatzen joko horretan sartzea. Hori Hawaiiko kulturaren barruan sartzen den zerbait da, metroak esan eta jendea harritu nahi izatea. Hango olatuak handiak dira benetan, bai, baina handiagoak egiten dituzte hizketan. Hawaiiin olatuen neurriak dagokionez, edo metro eta erditik beherakoak dira, edo lau metrotik gorakoak. Ez dago tartekorik. Gureari dagokionez, nik esango nuke hiru-lau metrotik gorako olatu denak izugarriak direla, eta Belharrakoak hori baino dezente handiagoak zirela.

Argiatik, moldatua.

Aukerak

Kontatuko didazu nola hasi zen Belharra olatuaren istorioa?

Zuk ere kirol guzietarik probatu zenuen. Baina orduan ez omen zen ongi ikusia kirol asko egitea. Hala da?

Hortaz, lagunek ez zizuten sinesten?

Noiz bete zenuen azkenean zeure ametsa?

Anaia futbolaria, zu errugbilari ohia eta surflaria. Geneetan, nonbait,

Surfean olatu handietan nabarmendu zara. Zerk erakartzen du norbera baino bi-hiru aldiz handiagoak diren olatuetara?

Zer neurritakoak ziren?

Egoera horietan ez duzu inoiz beldurrik sentitu izan?

Olatuek sekulako erakarmen indarra dute?

Zuzenketa-orria

Jon Aspuru, olatu erraldoien kameraria

Normalean, nola du Jon Aspuruk olatu erraldoien berri?

✓ Natxo Gonzalezen bidez

Aste hartan esan zuten Hawaiitik Kaliforniaraino sartuko zela...

✓ egundoko borraska

Halako olatu izugarriak...

✓ munduko bazter askotan sortzen dira

Jonen ustez, zelakoak ziren bertako herritarrak?

✓ Apartak

Peio Lizarazu eta Belharra olatua

1-Anaia futbolaria, zu errugbilari ohia eta surflaria. Geneetan, nonbait,

2-Zuk ere kirol guzietarik probatu zenuen. Baina orduan ez omen zen ongi ikusia kirol asko egitea. Hala da?

3-Surfean olatu handietan nabarmendu zara. Zerk erakartzen du norbera baino bi-hiru aldiz handiagoak diren olatuetara?

4-Egoera horietan ez duzu inoiz beldurrik sentitu izan?

5-Olatuek sekulako erakarmen indarra dute?

6-Kontatuko didazu nola hasi zen Belharra olatuaren istorioa?

7-Hortaz, lagunek ez zizuten sinesten?

8-Noiz bete zenuen azkenean zeure ametsa?

9-Zer neurritakoak ziren?

Transkripzioa

Jon Aspuru, olatu erraldoien kameraria

05:24

JON ASPURU.- Surflariek bilatzen dute ea noiz eta non sartuko diren olatuak, eta jarraian, guri deitzen digute eta gu beraiekin mugitzen gara edozein... munduko edozein puntara arte (puntaraino), eta bertan olatuak hartzen (hartzera)

J. A.- Bai, normalean, erne gure bizitza planifikatzeko. Baina normalean, ba, nire kasuan Natxok deitzen dit, eta esaten du, adibidez azkenengoa, ba, Kalifornian kristoren borrasa (ekaitza) sortuko da aste honetan, eta esaten dit ea ahal badudan (ahal naizen) joan; eta dena prestatu eta aurrera.

J. A.- Ba, adibidez, Kalifornian Half Moon Bay-ko herrian dagoen justu portutxo baten aurrean apurtzen den olatu batean, eta hori, justu aste horretan esan zuten kristoren borrasa (ekaitza) sartuko zela Hawaiin. Hawaiitik pasatuko zen borrasa (ekaitza) eta gero Kalifornian apurtuko zuen. Eta hori egin genuen. Bertara mugitu, Axi, Adrian, Natxo eta Antonio Renteria, eta hori, justu asteazkenean kristoren olatuak ailegatu ziren eta hauek uretara sartu ziren.

Esataria.- Indar Unanue ere Maverickseko surfaldi gogoangarri horretan zegoen Natxo, Muniain, Adrian eta Antonio Renteriarekin batera. Jon Aspuru guztia, edo ahal zena behintzat, kamerarekin ehizatzen (ehizatzen) saiatzen zen bitartean.

J. A.- Hombre! Nik uste dut munduan olatu asko daudela, baina azkenean fama edukitzen dutenak, ba hori, Kalifornia Estatu Batuan (Estatu Batuetan) denez, ba, olatu famatua da; baina holako olatuak munduan badagoz (badaude).

J. A.- Itsasontziarekin gerturatu ginenean kristoren kanala zegoen grabatzeko, eta gero, olatuak etorri zirenean ja ikusten zen ja olatuaren kalitatea kristorena zela eta, bueno, ondo.

J. A.- Nik ez dakit olatuak... olatuen neurria azaltzen, baina beraiek esaten zuten igual 10 metrotako (metroko) olatuak zirela, niretzako (niretzat) ikaragarritzko olatuak ziren, zoroentzako (zoroentzat) . Bertoko lokalekin (Bertokoekin) hitz egin genuenean beraiek esan zuten sesio (saio) mitiko bat izan zela, edo historiko bat izan zela. Orduan, klaro, gu oso pozik bertan ere beraiekin egotea (egoteagatik). Eta gero, joe, komentatzea be bai (ere) bertoko jendea oso jatorra zela, ze azkenean, bilatzen duzunean, denetarik ikusten duzu. Igual surflari batzuk oso lokalistak, edo gatzagoak (gaitzagoak), eta bat-batean, ba hori, holako izena duen olatu batera joatea eta jende jatorra eta... ez dakit, jende aparta aurkitzea, ostra, eskertzekoa da.

J. A.- Itsasontzia gidatzen zuen marinela be bai (ere) bat-batean joaten zen karramarro bila, eta ni, "Ostra! Olatuak grabatu behar ditudala!" eta, bueno, Natxori lehenengo sesioan (saioan) olatu on bat hartu nion, baina bigarren sesioan (saioan), adibidez, itsasontzia karramarro bila joan zen. Adriani be bai (ere) bigarren bainuan olatu on bat galdu nion. Eta Axiri, bueno, olatu on bat harrapatu nion eta beste bi baita egingo dugu. Indarri be bai (ere) olatu pare bat... on bat harrapatu nizkion. Orduan, denetarik.

Esataria.- Bigarren bainu bat ere izan zuten Mavericksen 8 metroko olatuekin. Itsasoa jaisten ari zen, baina olatuek errespetua ematen zuten oraindik ere.